

Lublin, 29 lipca 2020 r.

RIO – I – 430/30/2020

Pan Andrzej Wnuk

Prezydent Miasta

Rynek Wielki 13

22 - 400 Zamość

Szanowny Panie Prezydencie

Regionalna Izba Obrachunkowa w Lublinie odpowiadając na pismo z 1 lipca 2020 r. z prośbą o wyrażenie stanowiska w sprawie stosowania przepisu art. 15qc ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 374) – dalej jako ustawa COVID-19 pozwalającego wykorzystać dochody z opłat za zezwolenia wydane na podstawie art. 18 lub 18¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277) – dalej jako u.w.t.p.a., oraz dochody z opłat określonych w art. 11¹ tej ustawy również na działania związane z przeciwdziałaniem COVID-19 informuje.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, że, co do zasady, dochody z opłat za zezwolenia wydane na podstawie art. 18 lub 18¹ na mocy art. 18² u.w.t.p.a., mogą być wykorzystywane jedynie na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych względnie programów przeciwdziałaniu narkomanii oraz zadań realizowanych przez placówkę wsparcia dziennego, o której mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w ramach ww. programów - i nie mogą być przeznaczane na inne cele. Jest to generalna zasada wykorzystywania tych środków.

Wprowadzony do ustawy COVID-19 przepis art. 15qc stanowi zatem wyjątek od tej zasady, co oznacza, że środki pozyskane ze wspomnianych opłat mogą także służyć pokryciu innych wydatków – z tym, że tylko związanych z przeciwdziałaniem COVID-19. Izba przychyliła się zatem do przedstawionej w piśmie interpretacji, że wydatkowanie tych środków na cele związane z przeciwdziałaniem COVID-19 nie musi wpisywać się w ustalone cele wydatkowe gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych lub gminnego programu przeciwdziałania narkomanii. W rezultacie przyjęcia takiego stanowiska wydatki te mogą być zaklasyfikowane w innych działach i rozdziałach niż wskazane w piśmie rozdziały 85154 oraz 85153 klasyfikacji budżetowej.

Biorąc pod uwagę, że oczywistym celem regulacji wprowadzonych przepisem art. 15qc ustawy COVID-19 jest uelastycznienie wydatkowania przez samorząd gminny środków, o których mowa w art. 18 lub 18¹ u.w.t.p.a., podejmowanie wskazanych w piśmie działań polegających na zmianie przez organ stanowiący uchwał dot. gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminnego programu przeciwdziałania narkomanii w celu zmniejszenia ich zakresów rzeczowych oraz kosztów realizacji zadań oraz zmiana treści uchwały budżetowej w tym zakresie, w opinii Izby, nie jest konieczna. Ustawodawca we wskazanym przepisie w sposób wyraźny wskazał na kompetencję organu wykonawczego gminy (wójta, burmistrza, prezydenta) do wykorzystywania tych środków na działania związane z przeciwdziałaniem COVID-19.

Jednocześnie, Izba zwraca uwagę na konieczność – w przypadku ewentualnego wydatkowania dochodów z opłat za zezwolenia wydane na podstawie art. 18 lub art. 18¹ u.w.t.p.a. na działania związane z przeciwdziałaniem COVID-19 – każdorazowego prawidłowego „oznaczenia” tych wydatków w celu zapewnienia możliwości późniejszego ich zidentyfikowania jako wydatkowanych ze środków uprzednio zarezerwowanych na wydatki określone w gminnym programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminnym programie przeciwdziałania narkomanii.

Komentowane przepisy nie konkretyzują rodzajów wydatków, na jakie mogą być przeznaczone środki. Z uzasadnienia projektu ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (Dz. U. z 2020 r. poz. 1086) – która wprowadziła zmiany m. in. do ustawy COVID-19 poprzez dodanie do tej ustawy omawianego art. 15zo wynika, że celem takiego rozwiązania jest umożliwienie dostosowania wydatków do potrzeb danego województwa, powiatu czy gminy. Potrzeby te muszą być natomiast związane z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem epidemii COVID-19 oraz wywołanych nią sytuacji kryzysowych. Należy w tym miejscu zwrócić uwagę, że działania te zostały zdefiniowane przepisem art. 2 ust. 2 ustawy COVID-19 jako wszelkie czynności związane ze zwalczaniem zakażenia, zapobieganiem rozprzestrzenianiu się, profilaktyką oraz zwalczaniem skutków, w tym społeczno-gospodarczych, choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2.

Jednocześnie informuję, że Regionalna Izba Obrachunkowa w Lublinie, prowadząc działalność informacyjną, instruktażową i szkoleniową przedstawia wyłącznie swoje stanowisko i nie jest upoważniona do wydawania rozstrzygnięć w indywidualnych sprawach ani do dokonywania wiążącej wykładni przepisów prawa.

Jacek Grządka